

## MRF 2025.15

Vestre Landsrets dom af 10. marts 2025, 4. afd., BS-28702/2022-VLR  
(Annette Dellgren, Flemming Krog Bjerre og Lisbeth Kjærgaard)

*A-J (adv. Jacob Pedersen for alle) mod Miljø- og Fødevareklagenævnet (adv. Louise Solvang Rasmussen)*

***Ikke grundlag for at underkende Miljø- og Fødevareklagenævnets stadfæstelse i 2020 af fredningsnævnets afgørelse efter miljøvurderingslovens § 10 om, at det af Danmarks Naturfredningsforening fremsatte fredningsforslag af Vejle Ådalen ikke krævede miljøvurderingsrapport, da det ikke var omfattet af krav om obligatorisk miljøvurdering.***

I marts 2017 fremsatte Danmarks Naturfredningsforening (DN) forslag om fredning af Vejle Ådalen. Efter indsigelser under den offentlige høring fremsatte DN i december 2017 et revideret fredningsforslag omfattende et areal på 847 hektar, hvoraf 43 hektar var udlagt som Natura 2000-område. På grundlag af en af DN udarbejdet screening af fredningsforslagets miljøvirkninger, traf Fredningsnævnet i april 2019 afgørelse efter miljøvurderingslovens § 10 om, at fredningsforslaget ikke krævede miljøvurdering. Denne afgørelse blev påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af flere lodsejere, der gjorde gældende, at fredningsforslaget skulle miljøvurderes som en plan efter miljøvurderingslovens § 14. Miljø- og Fødevareklagenævnet afviste i formandsafgørelse af 30. september 2020 (j.nr. 20/07653), at fredningsforslaget krævede miljøvurdering, hvilket lodsejerne indbragte for domstolene med påstand om, at afgørelsen var ugyldig. Til støtte herfor gjorde lodsejerne bl.a. gældende, at det var i modstrid med SMV-direktiv (2001/42) og EU-dommen i sag C-461/17, at DN havde udarbejdet screeningen, da DN var inhabil, og at fredningsforslaget var omfattet af obligatorisk miljøvurdering efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 1, da forslaget regulerede rammer for projekter omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 og 2, og fredningsnævnet er en statslig myndighed. Byretten fandt, at fredningsforslagets generelle forbud og begrænsninger mod tilplantning, udvidelse af havearealer, bebyggelse, etablering af tekniske anlæg, campingvogne, anlæg af veje og affaldsdeponi ikke kunne anses for en regulering af projekter omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 eller 2, ligesom byretten afviste inhabilitetsindsigelsen mod DN med henvisning til, at det var Fredningsnævnet der havde truffet screeningsafgørelsen, hvorefter nævnet lev frifundet. Lodsejerne ankede til landsretten, hvor lodsejerne anmodede om præjudiciel forelæggelse for EU-

Domstolen med henblik på at afklare, om fredningsforslaget var omfattet af obligatorisk miljøvurdering henholdsvis habilitetskravene. Præjudiciel forelæggelse blev udskilt til delafgørelse, hvor landsretten i **MRF 2023.125 VLK** afviste, at der var grundlag for præjudiciel forelæggelse med henvisning til, at der ikke forelå en sådan tvivl om EU-rettens fortolkning, at der var grund til at spørge EU-Domstolen. I hovedsagen gentog parterne deres anbringender. Lodsejerne gjorde supplerende gældende, at fredningsforslaget krævede konsekvensvurdering efter habitatdirektivets art. 6(3), og at der også derfor var obligatorisk miljøvurdering efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 2. Landsretten bemærkede indledningsvis, at sagen angik prøvelse af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse fra september 2020. I forhold til obligatorisk miljøvurdering efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 1, fandt landsretten, at ”efter fredningens karakter og indholdet af udkastet til fredningsbestemmelser sammenholdt med fredningens formål og baggrund” vedrører frednings forslaget ikke projektet inden for de sektorer, der er anført i miljøvurderingslovens bilag 1 og 2, hvor forslaget ikke var omfattet af krav om obligatorisk miljøvurdering efter § 8, stk. 1, nr. 1. I forhold til miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 2, om obligatorisk miljøvurdering af planer, der medfører krav om habitatvurdering efter habitatdirektivets art. 6(3), lagde landsretten til grund, at bestemmelsen må ”forstås således, at en obligatorisk miljøvurdering efter bestemmelsen fordrer, at planen eller programmet vil have en væsentlig indvirkning på f.eks. et Natura 2000-område” og bemærkede herefter, at fredningsforslaget ikke medfører ændringer i den del af fredningsområdet, som er sammenfaldende med Natura 2000-området. Oplysninger om, hvor odderen var observeret, gav ikke grundlag for at tilsidesætte Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering af, at fredningen vil være neutral i forhold

til det overlappende Natura 2000-område. Landsretten afviste derfor, at fredningsforslaget var omfattet af krav om obligatorisk miljøvurdering. Afslutningsvis afviste landsretten lodsejernes indsigelsen vedrørende DN's udarbejdelse af screening med henvisning til, at screeningsafgørelsen

var truffet af det samlede Fredningsnævn, og at reglerne ikke hindrer, at fredningsnævnet træffer oplysninger på grundlag af oplysninger tilvejebragt af privat. Herefter blev klagenævnet frifundet.

**Kommentar:** Landsrettens indledende præcisering af, at dommen vedrører gyldigheden af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse fra september 2020 må ses i lyset af, at fredningsnævnet i marts 2021 traf afgørelse om fredningen, hvor fredningskendelsen blev påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet, der i afgørelse af 5. juli 2024 (j.nr. 21/03634) traf følgende afgørelse i klagesagen: "Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig dels afgørelse af 8. marts 2021 om fredning af Vejle Ådal i Vejle Kommune. Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse om at gennemføre fredning af Vejle Ådal i Vejle Kommune på følgende ejendomme, der er afgrænset som vist på det medfølgende fredningskort, og som helt eller delvist omfatter følgende matrikelnumre" (**MRF 2024.225 Mfk**). Denne nye fredningsafgørelse er ifølge nævnets afgørelsesportal indbragt for domstolene og verserer ved Retten i Kolding under sagsnr. BS-282/2025-KOL m.fl. Den foreliggende dom fra landsretten er dermed uden præjudice for indsigelser om manglende miljøvurdering af den ændrede fredning, hvilket bl.a. omfattede en regulering af vandforsyning, som er blandt projekterne anført i miljøvurderingslovens bilag 1 og 2.

Herudover giver dommen i den foreliggende sag anledning til en bemærkning om vurdering af påvirkning på Natura 2000-områder. Det følger således forudsætningsvis af dommen sammenholdt med miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 2, at fredningsforslag udgør en plan/program, der er omfattet af habitatdirektivets art. 6(3), hvorefter der skal gennemføres en egentlig konsekvensvurdering af fredningsforslaget, medmindre det på grundlag af en væsentlighedsvurdering (screening) kan udelukkes, at fredningsforslaget har væsentlige virkninger på Natura 2000-områder. Det må ganske vist noteres, at habitatbekendtgørelsens §§ 7 og 8 ikke anfører fredningskendelser blandt de projekter og planer, hvor der efter bekendtgørelsens § 6 kræves væsentlighedsvurdering og evt. konsekvensvurdering. Men da habitatdirektivet art. 6(3) efter bl.a. sag C-127/02 har direkte virkning og skal anvendes uanset manglende danske regler, som ligeledes antaget i klagenævnets praksis, jf. bl.a. MAD 2016.286 Nmk, vil et fredningsforslag omfattende en del af et Natura 2000-område derfor som minimum kræve en væsentlighedsvurdering, der opfylder betingelserne i habitatbekendtgørelsens § 6. Dette betyder bl.a., at en manglende konsekvensvurdering skal begrundes i væsentlighedsvurderingen, og en manglende begrundelse af væsentlighedsvurderingen vil normalt medføre ugyldighed, jf. bl.a. **MRF 2021.318 Mfk**, **MRF 2021.363 Pkn** og **MRF 2021.372 Pkn**. Det fremgår ikke af klagenævnets tidligere afgørelse eller dommen, om fredningsnævnet henholdsvis Miljø- og Fødevareklagenævnet har foretaget en sådan væsentlighedsvurdering.

Spørgsmålet om miljøvurdering af fredningsforslag har været genstand for flere nye klagenævnsafgørelser, se f.eks. **MRF 2022.203 Mfk**, hvor Fredningsnævnets afgørelse efter miljøvurderingslovens § 10 om, at supplerende fredning af Amager Fælled ikke krævede miljøvurdering, ophævet (hvorefter selve fredningen blev ophævet i **MRF 2022.205 Mfk**), og **MRF 2023.157 Mfk** om fredning af Tempelkrog Nord.

---



# RETEN I KOLDING DOM

afsagt den 8. juli 2022

---

**Sag BS-12763/2021-KOL**

A

(advokat Uffe Baller)

og

B

(advokat Uffe Baller)

og

C

(advokat Uffe Baller)

og

D

(advokat Uffe Baller)

og

E

(advokat Uffe Baller)

og

F

(advokat Uffe Baller)

og

G

(advokat Uffe Baller)

og

H

(advokat Uffe Baller)

og

I

(advokat Uffe Baller)

og

J

(advokat Uffe Baller)

mod

Miljø- og Fødevareklagenævnet  
(advokat Louise Solvang Rasmussen)

---

Denne afgørelse er truffet af dommer Helle Krogh, dommer Hanne Rasmussen og retsassessor Laila Skov Kunst.

### **Sagens baggrund og parternes påstande**

Retten har modtaget sagen den 29. marts 2021.

Sagen drejer sig om prøvelse af en afgørelse, som Miljø- og Fødevareklagenævnet traf den 30. september 2020. Ved afgørelsen gav Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke sagsøgerne medhold i en klage over Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig dels afgørelse af 25. april 2019 om, at forslag til fredning af <sup>område</sup> ikke er omfattet af krav om miljøvurdering. Fredningsnævnet havde ved sin afgørelse vurderet, at fredningsforslaget, som var rejst af Danmarks Naturfredningsforening, ikke kunne påvirke miljøet væsentligt, og at der derfor ikke var pligt til at udarbejde en miljøvurdering.

A , B , C , D  
E , F , G ,  
H , I , J  
og

har fremsat påstand om, at Miljø- og Fødevareklagenævnet skal tilpligtes at anerkende, at nævnets afgørelse af 30. september 2020 med sagsnr. 20/07653 er ulovlig og ugyldig.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har fremsat påstand om frifindelse.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a, stk. 3.

### **Oplysningerne i sagen**

Af afgørelsen fra Miljø- og Fødevareklagenævnet af 30. september 2020 fremgår:

"...

**IKKE MEDHOLD i klage over at forslag om fredning i Vejle Kommune ikke er omfattet af krav om miljøvurdering**

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter miljøvurderingslovens § 10, jf. § 48, stk. 1.<sup>1</sup>

Miljø- og Fødevareklagenævnet giver ikke medhold i klagen over Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig dels afgørelse af 25. april 2019 om, at forslag om fredning af <sup>område</sup> i Vejle Kommune ikke er omfattet af krav om miljøvurdering.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet og gebyrbekendtgørelsens § 2.3 Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

<sup>1</sup> Lovbekendtgørelse nr. 973 af 25. juni 2020 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

<sup>2</sup> Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

<sup>3</sup> Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

## 1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 23. maj 2019 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af en række lodsejere, der er repræsenteret ved advokat.

Fredningsnævnet har oplyst, at sagen blev indbragt for Miljø- og Fødevareklagenævnet den 23. maj 2019. På grund af en teknisk fejl blev fredningsnævnets fremsendelse af sagen den 19. december 2019 ikke registrere i klageportalen, hvilket fredningsnævnet først blev opmærksom på den 10. juni 2020. Fredningsnævnets bemærkninger og sagens dokumenter er herefter lagt i klageportalen den 5. juli 2020.

Klager har navnlig anført, at

- screeningsafgørelsen er truffet på baggrund af et screeningsnotat udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening uden at fredningsnævnet har taget selvstændig stilling til fredningsforslagets miljømæssige konsekvenser,
- at det ikke fremgår klart af afgørelsen, hvilken betydning fredningsforslaget har for miljøet,
- at vurderingen er utilstrækkelig og ukorrekt, og at
- Danmarks Naturfredningsforening ikke har den fornødne videnskabelige kompetence til at vurdere, hvordan fredningsforslaget vil påvirke miljøet.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit... 3.

## 2. Sagens oplysninger

Sagen vedrører spørgsmålet, om der skal gennemføres en miljøvurdering af forslag til fredning af <sup>område</sup> i Vejle Kommune.

### 2.1 Fredningsforslaget

Fredningsforslaget er udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening og modtaget hos Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig del, den 23. marts 2017. Forslaget omfatter et område i Vejle Kommune på ca. 858 ha, som strækker sig fra <sup>Vej 1</sup> ca. 10 km vest for Vejle og til <sup>Vej 2</sup> ca. 17 km vest for Vejle og udgør således en strækning på ca. 7 km med varierende bredde.

På baggrund af fredningsnævnets offentlige møde den 16. juni 2017, besigtigelse den 29. og 30. juni 2017 samt indkomne indsigelser har Danmarks Naturfredningsforening den 12. december 2017 fremsat et revideret forslag til fredningsbestemmelser, der blandt andet indebærer, at det samlede areal omfattet af fredning udgør ca. 847 ha.

Syd for den vestlige del af området ligger Natura 2000-område nr. 238 Egtved Ådal. En mindre del af Natura 2000-området, ca. 43 ha, overlapper med området i fredningsforslaget.

Det fremgår, at baggrunden for forslaget blandt andet er, at landskabet i området er under pres fra byudvikling, tekniske anlæg, landbruget og de mange dambrug i ådalen samt fra en mulig linjeføring af en kommende hærvejsmotorvej.

Fredningen skal på den ene side yde beskyttelse mod bebyggelse, tilplantning, råstofgravning og fragmentering af landskabet, og på den anden side sikre, at den nuværende brug af ådalen fortsat kan finde sted i det omfang, det ikke er i strid med beskyttelsesinteresserne, samt understøtte og udvikle de rekreative interesser i området.

Inden for fredningsområdet er der 132 lodsejere. 15 ha af området ejes af Vejle Kommune og 123 ha af Miljø- og Fødevareministeriet.

Store dele af området er beskyttet natur i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3.<sup>4</sup>

Det fremgår, at fredningsforslaget i sig selv ikke lægger op til yderligere naturgenopretning, men at det ikke er til hinder herfor.

Af forslag til fredningsbestemmelser fremgår det af § 1, at fredningen har til formål at sikre og udvikle stor og sammenhængende natur i et dynamisk område omkring Vejle å, sikre biologisk mangfoldighed, de geologiske terrænformer, områdets kulturspor og rekreative kvaliteter, fastholde og forbedre adgangsmulighederne, sikre mulighed for naturpleje, forhindre yderligere støjforurening samt medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus for udpegningsgrundlaget på Natura 2000-område 238.

Af § 2 om bevaring af området fremgår blandt andet, at området skal forblive i den nuværende tilstand, medmindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i fredningsbestemmelserne eller tillades ved dispensation. Fredningen er dog ikke til hinder for naturgenopretning.

Af § 3 om arealernes drift fremgår blandt andet, at landbrugsarealer kan dyrkes som hidtil, dog ikke med flerårige udsigtsskæmmende afgrøder. Eksisterende løvtræsarealer skal opretholdes, og må ikke konverteres til nåleskov. Dambrug kan vedligeholdes og moderniseres i overensstemmelse med de til enhver tid gældende miljøkrav. Haver kan udnyttes som hidtil. Der må ikke etableres nye læhegn.

Af § 4 om bebyggelse fremgår blandt andet, at der ikke må opføres eller etableres nye boliger. Bygninger nødvendige for landbrugs- og dambrugsdrift kan opføres i tilknytning til eksisterende bebyggelse.

---

<sup>4</sup> Lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 om naturbeskyttelse med senere ændringer.

Af § 5 fremgår, at en række andre faste anlæg og konstruktioner, herunder blandt andet veje, ikke må etableres. Der må desuden ikke etableres nye grøfter eller dræn.

Ifølge § 7 må der ikke foretages terrænændringer.

Forslaget indeholder herudover bestemmelser om offentlighedens adgang, naturpleje, plejemyndighed og plejeplaner.

## *2.2 Den påklagede afgørelse*

Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig del, har den 25. april 2019 truffet afgørelse efter § 10 i miljøvurderingsloven om, at fredningsforslaget ikke er omfattet af krav om miljøvurdering.

Afgørelsen er offentliggjort på fredningsnævnets hjemmeside den 26. april 2019.

Det fremgår af afgørelsen, at grundlaget for afgørelsen er en screening udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening. Fredningsnævnet på grundlag af screeningen vurderet, at fredningsforslaget ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt, og at der derfor ikke er pligt til at udarbejde en miljøvurdering.

De forhold, der er vurderet i forbindelse med screeningen, er beskrevet i et screeningsskema, der er gengivet i afgørelsen. I skemaet er oplistet forskellige miljøparametre med mulighed for afkrydsning i 3 felter. Det første felt har teksten "Ja, påvirkning," det andet "Ingen påvirkning," og det tredje "Vurderes nærmere."

For samtlige parametre er der sat kryds ved "Ingen påvirkning."

Af bemærkningerne i screeningsskemaet fremgår blandt andet, at fredningen vurderes at være neutral i forhold til Natura 2000-område nr. 238, at

fredningen vurderes at være til gavn for områdets sjældne arter og naturtyper og medvirker til at forhindre, at lysåbne beskyttede naturtyper vokser ud af beskyttelsen, at fredningen vil medvirke til at opretholde områdets værdi som økologisk forbindelse, og at fredningen sikrer fortsat synlighed af bevaringsværdige landskaber.

Det er anført i skemaet under "Myndighedens konklusion," at det med baggrund i skemaet er Fredningsnævnet for Syddjylland, nordlig dels vurdering, at fredningsforslaget alene vil have uvæsentlige miljømæssige konsekvenser.

Det fremgår videre af afgørelsen, at fredningsnævnet har lagt vægt på formålet med fredningen, at fredningen vil være neutral i forhold til Natura 2000-området, at fredningen vurderes at være til gavn for ådalens sjældne arter og naturtyper, og at fredningen ikke er til hinder for, at retningslinjerne for værdifulde landskaber i kommuneplanen kan opretholdes.

### *2.3 Klagens indhold*

Klager har anført, at det følger af miljøvurderingslovens § 9, at screening skal gennemføres af den myndighed, som er ansvarlig for fredningsforslagets vedtagelse. Denne kompetence kan ikke uden lovhjemmel delegeres til anden part. Klager har henvist til EU-domstolens dom i C-461/17. Ifølge klager må den myndighed, der udarbejder planer ikke udføre opgaver som berørt myndighed i forhold til sådanne planer, jf. miljøvurderingslovens § 40.

Det er uden betydning, om fredningsnævnet formelt har truffet afgørelsen, når identifikationen, beskrivelsen og vurderingen af de sandsynlige indvirkninger er foretaget af Danmarks Naturfredningsforening.

Ifølge klager har Danmarks Naturfredningsforening ikke den fornødne videnskabelige kompetence til at foretage en miljøvurdering. Det fremgår endvidere ikke af afgørelsen, hvordan og i hvilken grad miljøet vil blive påvirket af fredningen. Derfor hviler afgørelsen ifølge klager på et uoplyst grundlag.

### *2.4 Fredningsnævnet for Syddjylland, nordlig dels bemærkninger*

Fredningsnævnet har anført, at det fremgår af screeningsafgørelsen, at det er det samlede fredningsnævn, der har truffet afgørelse i sagen.

Den af Danmarks Naturfredningsforenings udarbejdede screening skaber ifølge fredningsnævnet et overblik over, om en miljøvurdering skal gennemføres, hvilke andre myndigheder, der skal høres, grundlaget for en nø-

jere gennemgang af kriterierne for en screening og miljøvurdering, inden beslutningen om at gennemføre en miljøvurdering træffes, og endelig grundlaget for begrundelsen for, at hvorvidt miljøvurdering skal gennemføres.

Inden fredningsnævnet traf afgørelse er Miljøstyrelsen, der yder fredningsnævnet teknisk bistand, og Vejle Kommune anmodet om bemærkninger til screeningen. Hverken styrelse eller kommune har haft bemærkninger.

På den baggrund har fredningsnævnet ikke fundet anledning til at foretage yderligere undersøgelser, inden fredningsnævnet påbegyndte den egentlige vurdering af screeningen af fredningsforslaget. Fredningsnævnet har på dette grundlag fundet, at fredningsforslaget alene vil have uvæsentlige eller ingen miljømæssige konsekvenser for ådalen, og derfor ikke skal omfattes af en egentlig miljøvurdering.

### *2.5 Andre oplysninger*

Miljøstyrelsen fremsendte den 22. maj 2018 en skrivelse om "Miljøvurdering af fredningsforslag" til alle kommuner, alle fredningsnævn, Miljø- og Fødevareklagenævnet, Danmarks Naturfredningsforening og Kommunernes Landsforening. Af skrivelsen fremgår, at Miljøstyrelsen har fundet, at fredninger kan være at betragte som en plan, der er omfattet af reglerne om miljøvurdering.

Videre fremgår det blandt andet, at Miljøstyrelsen, Kommunernes Landsforening og Danmarks Naturfredningsforening er enige om, at sagsrejser bør tilvejebringe grundlaget for at foretage en miljøvurdering. Herefter sender fredningsnævnet materialet i høring, og træffer på baggrund af det tilvejebragte materiale og de gennemførte høringer afgørelse om screening.

## **3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse**

### *3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger*

#### *3.1.1 Miljøscreening eller obligatorisk miljøvurdering*

Der skal gennemføres en miljøvurdering af en række nærmere angivne planer og programmer, som fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter, der er omfattet af lovens bilag 1 og 2, jf. § 8, stk. 1, nr. 1 (obligatorisk miljøvurdering).

Der skal desuden gennemføres en miljøvurdering af planer og programmer, som i øvrigt fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter, hvis myndigheden vurderer, at disse planer eller programmer kan få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. § 8, stk. 2, nr. 2 (miljøscreening). Planer, der er omfattet af loven uden at være opført på bilag 1 og 2,

skal således miljøscreenes efter denne bestemmelse, hvis de kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at det aktuelle fredningsforslag er omfattet af § 8, stk. 2, nr. 2, og derfor skal miljøscreenes efter denne bestemmelse. Nævnet har herved lagt vægt på, at fredningsforslaget fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter, og at det ikke er omfattet af bilag 1 eller 2.

### *3.1.2 Miljøscreening*

Formålet med miljøvurderingsloven er at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og at bidrage til integrationen af miljøhensyn under udarbejdelsen og vedtagelsen af planer og programmer i lovens forstand, herunder fredningsforslag.

Ved afgørelser efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, skal myndigheden inddrage relevante kriterier efter lovens bilag 3, og resultaterne af høringerne af offentlighed og myndigheder efter lovens § 32.

Kriterierne i bilag 3 omfatter blandt andet:

Planernes karakteristika, navnlig:

- i hvilket omfang planen kan danne grundlag for projekter og andre aktiviteter med hensyn til beliggenhed, art, størrelse og driftsbetingelser,
- planens relevans for integreringen af miljøhensyn specielt med henblik på at fremme bæredygtig udvikling,
- miljøproblemer af relevans for planen og programmet.

Kendetegn ved indvirkningen på det berørte område, navnlig:

- indvirkningens varighed og reversibilitet,
- indvirkningens størrelsesorden og rumlige udstrækning,
- værdien og sårbarheden af det berørte område som følge af særlige karakteristiske naturtræk og intensiv arealudnyttelse,
- indvirkningen på områder og landskaber som har en anerkendt beskyttelsesstatus på nationalt plan, fællesskabsplan eller internationalt plan.

Kravene til screeningens omfang og detaljeringsgrad afhænger desuden af planens indhold. Niveauet for indholdet af en screening må tilpasses indholdet af det enkelte planforslag, hvilket altid er en konkret vurdering i henhold til bl.a. lovens formål, områdets sårbarhed og udstrækning, den eksisterende planlægning samt de muligheder, planlægningens

realisering medfører.

### *3.1.3 Danmarks Naturfredningsforenings deltagelse i forbindelse med udfærdigelse af screening*

Miljø- og Fødevareklagenævnet lægger til grund, at fredningsnævnet som myndighed efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, selvstændigt har vurderet de oplysninger, som Danmarks Naturfredningsforening har tilvejebragt.

Den praktiske ordning for sagsoplysningen, der er etableret ved Miljøstyrelsens skrivelse af 22. maj 2018, hvorefter det generelt bør være sagsrejser der forestår tilvejebringelsen af det faktiske grundlag for miljøvurderingen, er efter Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse forenelig med kompetencefordelingen i miljøvurderingsloven, idet fredningsnævnet indestår for oplysningernes rigtighed i forbindelse med den trufne afgørelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnet lægger til grund, at den af Miljøstyrelsen beskrevne fremgangsmåde er blevet anvendt i nærværende sag.

På den baggrund, og da der i øvrigt ikke med klagen er fremkommet argumenter, der giver anledning til at antage, at oplysningerne i miljøscreeningen er mangelfulde eller urigtige, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke give medhold i dette klagepunkt.

### *3.1.4 Fredningsnævnets screeningsafgørelse*

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at det fremgår af fredningsforslaget, at det har til formål at sikre og udvikle sammenhængende natur i ådalen samt sikre og øge områdets biologiske mangfoldighed. Herudover skal blandt andet kulturspor, de geologiske terrænformer og de rekreative kvaliteter i området sikres. Derudover skal forslaget blandt andet sikre mulighed for naturpleje og medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus på Natura 2000-område 238. Herudover har forslaget ikke efter sit indhold nogen effekt, der vil påvirke området miljømæssigt, ligesom forslaget ikke indebærer fastlæggelse af konkrete aktiviteter i området.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer videre, at det af screeningskemaet fremgår, at der ikke vil være påvirkning på miljøparametrene, der er vurderet på.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer videre, at fredningsnævnet har vurderet, at fredningen vil være til gavn for områdets sjældne arter og naturtyper og at forslaget vil være neutralt i forhold til Natura 2000-område nr. 238.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke, at der med klagen, i fredningsforslaget eller i øvrigt er holdepunkter for at antage, at de oplysninger der indgår i miljøvurderingen skulle være mangelfulde eller forkerte.

På den baggrund finder Miljø- og Fødevareklagenævnet, at området i overvejende grad med en fredning som anført i fredningsforslaget må forventes at videreføre sine nuværende karakteristika. Nævnet finder derfor ikke grund til at tilsidesætte fredningsnævnets vurdering af, at fredningsforslaget ikke vil få væsentlig indvirkning på miljøet i miljø-vurderingslovens forstand, hvorfor der ikke kan gives medhold i klagen.

### 3.2 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr ikke, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2.

### 3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet giver ikke medhold i klagen over Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig dels afgørelse af 25. april 2019 om, at forslag om fredning af <sup>område</sup> i Vejle Kommune ikke er omfattet af krav om miljøvurdering.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Fredningsnævnet for Sydjylland, nordlig del (FN-SJN-26-2017) samt for klagerne og deres advokat (377080) via klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på [mfkn.naevneneshus.dk](http://mfkn.naevneneshus.dk). Personoplysninger vil blive anonymiseret.

..."

Af meddelelse af 22. maj 2018 fra Miljøstyrelsen til bl.a. alle fredningsnævn, Miljø- og Fødevareklagenævnet og Danmarks Naturfredningsforening fremgår:

"...

### **Miljøvurdering af Fredningsforslag**

Miljøstyrelsens skal hermed orientere om reglerne i forbindelse med miljøvurdering af fredningsforslag.

### **Baggrund**

Folketinget har vedtaget at samle reglerne for miljøvurdering af planer og

programmer med reglerne om miljøvurdering af konkrete projekter (VVM) i én lov, der trådte i kraft den 16. maj 2017.

En vejledning om den del som vedrører miljøvurdering af planer og programmer er i offentlig høring ind til den 1. juni 2018.

Vejledningen giver en uddybende beskrivelse af de lovgivningsmæssige krav til såvel indhold som proces. Desuden indeholder vejledningen mulige metoder og praktiske anvisninger om udarbejdelse af miljøvurderinger. Høringsmateriale kan ses i vedhæftede link <https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/61636>

### **Miljøvurdering af fredningsforslag**

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at nye fredningsforslag kan være at betragte som en plan, der er omfattet af reglerne om miljøvurdering. Sagsrejsere skal derfor overveje, om et fredningsforslag er omfattet af reglerne om miljøvurderinger af planer og programmer. Såfremt det er tilfældet, opfordres sagsrejsere til at tilvejebringe grundlaget for en miljøvurdering af forslaget efter bestemmelserne i miljøvurderingsloven.

Miljøvurderingslovens plan/program-begreb omfatter også ændringer i vedtagne/gældende planer/programmer. Det gælder også ændringer til planer, som ikke tidligere er blevet miljøvurderet. Som konsekvens heraf skal det også vurderes, om fredningsforslag, der ændrer en eksisterende fredning, skal miljøvurderes.

### **Procedure ved fremsættelse af fredningsforslag**

Miljøstyrelsen har drøftet spørgsmålet med Kommunernes Landsforening og Danmarks Naturfredningsforening, og parterne er enige om, at sagsrejsere bør tilvejebringe grundlaget for en miljøvurdering.

Ved fremsættelse af fredningsforslag, opfordrer Miljøstyrelsen derfor til, at sagsrejsere (kommunerne, Danmarks Naturfredningsforening eller Miljøstyrelsen) vurderer, om det fredningsforslag, der ønskes rejst, er omfattet af miljøvurderingsreglerne. Hvis forslaget kræver miljøvurdering, følger sagsrejsere processen for miljøvurdering af planforslag. Det betyder, at sagsrejsere forestår tilvejebringelsen af det faktuelle grundlag for miljøvurderingen. Det er fredningsnævnet, der forestår at sende materialet i høring samt at modtage høringssvar. Det er ligeledes fredningsnævnet, der på baggrund af det af sagsrejsere tilvejebragte materiale og de gennemførte høringer træffer afgørelse om screening.

Endelig er det sagsrejser, som udarbejder den efterfølgende sammenfattende redegørelse, der sammen med miljøvurderingen lægges til grund for fredningsnævnets afgørelse vedrørende fredningsforslaget.

Hvis sagsrejser ikke har taget stilling til spørgsmålet om miljøvurdering eller ikke har udarbejdet udkast til en miljøvurdering forud for fremsættelse af et fredningsforslag, kan fredningsnævnet anmode Miljøstyrelsen om bistand. Dette kan ske som del af den bistand, styrelsen efter anmodning kan yde til fredningsnævn og Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4. Desuden kan styrelsen evt. bidrage med supplerende oplysninger.

Hjælp til forståelse af hvilke fredningsforslag, der kræver miljøvurdering, kan findes i vejledningen. Her er også hjælp at finde om indholdet af en miljøvurdering.

..."

## Forklaring

F

har bl.a. forklaret, at hun er lodsejer i det område, som er omfattet af fredningsforslaget. Hun har en mindre kvægbesætning til naturpleje. Hun arbejder også som konservator for forskellige museer i Jylland og på Fyn. Hun har været medlem af Danmarks Naturfredningsforening i mange år. Hun har deltaget som naturtjekker i forbindelse med Nybjerg Mølle- fredningen.

I forbindelse med behandling af det omhandlede fredningsforslag fra Danmarks Naturfredningsforening deltog hun i nogle møder, hvor der også var repræsentanter fra Danmarks Naturfredningsforening til stede. Det var et chok for hende, da det gik op for hende, at hendes jord allerede var fredet. Sådan blev det i hvert fald italesat. Der var mange andre af de omfattede lodsejere, der også blev chokerede, så de fik ikke meldt tilbage til myndighederne, hvad deres holdning var. I juni 2017 blev der afholdt besigtigelse i terrænet med blandt andre repræsentanter fra Danmarks Naturfredningsforening. Hun fortalte, at de bl.a. havde haft slørugler i området, men at sløruglerne var forsvundet, da der blev etableret en shelterplads lige under det træ, hvor sløruglerne ofte sad. Hun sagde, at hun ikke syntes, det var fornuftigt, at der blev etableret flere stier rundt i området, da hun mente, at det ville forstyrre dyrene og naturlivet, hvis der kom flere mennesker. Hun fik det indtryk, at Danmarks Naturfredningsforening i virkeligheden ikke var interesseret i at beskytte dyrene og naturen. Hun erfarede senere, at Danmarks Naturfredningsforening ud over formålet med naturbeskyttelse, tillige har til formål at få flere mennesker ud i naturen. For hende kan det ikke forenes. Hun og hendes mand bor selv lige syd for Ravingbroen. Det er hensigten, at der skal etableres en sti omkring deres ejendom og ned til det nærliggende shelter. De har konstateret, at det er et godt sted for folk at holde fest, idet mange forsamles i området og drikker øl. Det er for hende i direkte modstrid med fredningens hen-

sigt. Hvis stierne etableres, som der er lagt op til, vil der blive tale om en rundtur, som man kan følge fra Ravningbroen og rundt om deres ejendom, så det må forventes, at der bliver rigtig meget trafik. Til belysning heraf kan hun henvise til, at Vejle Kommune for nylig måtte lukke en vandresti i område , kaldet ” K

”, fordi ruten var blevet så populær, at presset på naturen og beboerne i området var blevet for stort.

Foreholdt screeningsnotatet, jf. ekstraktens side 123 ff., hvoraf det fremgår, at Danmarks Naturfredningsforening har skønnet, at fredningsforslaget ikke vil få nogen påvirkning på miljøet, har F forklaret, at denne vurdering efter hendes opfattelse ikke er korrekt. Hun syntes generelt, det var svært at finde ud af, hvad det handlede om. Hun tænkte umiddelbart, da hun blev bekendt med fredningsforslaget, at det så godt ud for naturen. Hun gennemgik fredningsforslaget mere systematisk og måtte konstatere, at fredningsforslaget mest tog hensyn til, at der skulle skabes øget adgang for offentligheden til området, fremfor hensynet til naturen og dyrelivet. Det er baggrunden for, at hun ikke er enig i vurderingen af, at forslaget ikke påvirker natur og dyreliv negativt. For eksempel vil forbudet mod etablering af nye læhegn være til skade for naturen og dyrelivet, lige som etableringen af flere stier i området vil være det. Når man laver shelterpladser, vil det endvidere indebære, at der tændes bål, hvilket øger risikoen for naturbrande. Hun har erfaret, at der ofte tændes bål ved det nærliggende shelter, også i perioder med tørke, hvilket kan gå helt galt. Hendes opfattelse er, at hun og andre lodsejere ikke reelt er blevet hørt, eller i hvert fald at det har været en proforma-høring. Hun troede, det handlede om, at dyr og flora og fauna skulle have det bedre, men Naturfredningsforeningen var bare interesseret i, at der skulle være flere stier, og at nåletræer skulle fældes. Danmarks Naturfredningsforening mener, at grantræer ikke er en oprindelig beplantning. Hun mener, det er smagsdommeri. Det virkede som om, at Danmarks Naturfredningsforening anklagede lodsejerne for noget, de ikke havde gjort. Hendes retsfølelse er forstyrret af, at Fredningsnævnet ukritisk har brugt Danmarks Naturfredningsforening oplysninger og vurdering.

### Parternes synspunkter

A B C D  
E , F , G ,  
H , I , J ,  
og  
har i deres påstandsdokument anført:

”...

### ANBRINGENDER:

Det gøres overordnet gældende, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 30. september 2020 (bilag 1) er ulovlig og ugyldig.

Til støtte herfor gøres det principalt gældende, at fredningsnævnet er enekompetent til at foretage screeningsafgørelsen, herunder identificere, beskrive og vurdere fredningsforslagets indvirkninger på miljøet, subsidiært at fredningsnævnets screeningsafgørelsen (bilag 2) indholdsmæssigt ikke opfylder kravene i SMV-direktivet.

Som et tertiært anbringende gøres det yderligere gældende, at fredningsforslaget er omfattet af kravet om obligatorisk miljøvurdering .

I det følgende uddybes ovennævnte anbringender.

### **Principalt anbringende**

For så vidt angår det principale anbringende, gøres det gældende, at SMV-direktivet ud fra dets formål og ordlyd skal fortolkes således, at det alene er den kompetente myndighed, som kan opfylde de miljømæssige forpligtelser, idet en sammenblanding af fredningsnævnets og fredningsforslagsstillerens opgaver ikke sikrer den fornødne habilitet til, at screeningen er foretaget korrekt - uden uvedkommende interesser.

Der kan endvidere rejses tvivl om, hvorvidt Danmarks Naturfredningsforening besidder den videnskabelige indsigt i konsekvenserne for miljøet for at kunne foretage en korrekt vurdering.

Ovennævnte synspunkt bekræftes i EUD dom af 7. november 2018, 2. afd. i sag C-461/17, der ganske vist direkte omfatter konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivet, men der er ikke noget grundlag for at antage, at retsstillingen på dette punkt skulle være anderledes ift. SMV-direktivet.

Dette har også støtte i ordlyden af SMV-direktivet og miljøvurderingsloven, der forpligter "myndigheden" til at foretage screeningen.

Danmarks Naturfredningsforening er ikke en offentlig myndighed, men en privat interesseorganisation der ikke har kompetence til at foretage screening af fredningsforslag.

Det kan også udtrykkes på den måde, at forslagsstilleren er inhabil til at forestå en screening.

I øvrigt er der ikke omstændigheder i sagen, som kan begrunde, at opgaven til at identificere, beskrive og vurdere fredningsforslaget betydning for miljøet kan overdrages til forslagsstilleren.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i sit svarskrift, side 8 - 9, gjort gældende, at EUD dom af 7. november 2018, 2. afd. i sag C-461/17, ikke kan påberåbes i relation til fortolkningen af SMV-direktivet, idet sagen omhandler habitatdirektivet.

Dette synspunkt bestrides.

Det fremgår direkte af SMV-direktivets art. 3, stk. 2, litra b, at der er samspil mellem SMV-direktivet og habitatdirektivet, idet det angives, at alle planer, som skal underkastes en habitatvurdering efter habitatdirektivet, ligeledes skal underkastes en SMV-vurdering.

Der er således ikke grundlag for at antage, at retsstillingen angående den ansvarlige myndigheds enekompetence til at foretage screeningen, herunder identificere, beskrive og vurdere fredningsforslagets indvirkning på miljøet, skulle være anderledes i SMV-direktivet end i henhold til ovennævnte dom.

Danmarks Naturfredningsforening er ikke en offentlig myndighed - der i øvrigt er underlagt de forvaltningsretlige regler - men en privat interesseorganisation der ikke har kompetence til at foretage screening af fredningsforslag.

### **Subsidiært anbringende**

For så vidt angår det subsidiære anbringende, gøres det gældende, at fredningsnævnets screeningsafgørelse savner redegørelse for de nærmere konsekvenser, som vedtagelsen af fredningen vil få for miljøet. Det fremgår ikke af afgørelsen, hvordan og i hvilken grad miljøet vil blive påvirket af fredningen.

Det gøres endvidere gældende, at Danmarks Naturfredningsforening har foretaget en utilstrækkelig og ukorrekt vurdering af de miljømæssige konsekvenser, som fredningsforslaget vil få for området.

Dette understøttes af, at forslagsstilleren ikke har den fornødne videnskabelige kompetence til at vurdere, hvordan forslaget vil påvirke miljøet.

### **Tertiært anbringende**

Det gøres gældende, at fredningsforslaget er omfattet af kravet om en obligatorisk miljøvurdering i henhold til miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 1, idet forslaget fastsætter rammerne for VVM-projekter.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har opfordret sagsøgerne til at redegøre for, hvilke bilagspunkter, der efter sagsøgerens opfattelse bl.a. udløser den obligatoriske miljøvurdering i medfør af § 8, stk. 1.

Idet der henvises til fredningsforslagets bestemmelser (bilag A, side 18 - 22), skal jeg fremkomme med følgende bemærkninger i relation til miljøvurderingslovens bilag 1 og 2.

### **§ 3 Arealernes drift og anvendelse**

Det fremgår af fredningsforslagets § 3, pkt. 1:

"Dog må der ikke tilplantes eller dyrkes flerårige udsigtshæmmende afgrøder som eksempelvis elefantgræs, energipil mv."

samt pkt. 2:

"Eksisterende løvtræsarealer skal opretholdes og må ikke konverteres til nåleskov"

som udgør bestemmelser, der klart danner rammerne for miljøvurderingslovens bilag 2, nr. 1, litra d, der angår "Nyplantning og rydning af skov med henblik på omlæggelse til anden arealudnyttelse".

En anden arealudnyttelse er eksempelvis dyrkning af elefantgræs mv. Det er i øvrigt ikke muligt at rydde skov, fordi løvtræsarealer skal bevares.

Det fremgår endvidere af fredningsforslagets § 3, pkt. 6:

"Haver kan, uanset ovennævnte bestemmelser, udnyttes som hidtil og herunder tilplantes eller omlægges på sædvanlig vis, men havearealerne må ikke udvides"

(Min understregning)

som sætter rammerne/begrænsningerne for miljøvurderingslovens bilag 2, nr. 1, litra a, der angår "Projekter vedrørende sammenlægninger".

En sammenlægning af haver (eller haver og marker etc.) udgøre en udvidelse, hvilket er forbudt i medfør af fredningsforslaget.

Det gøres gældende, at de anførte kriterier stiller krav til fastholdelse af et områdes særlige kendetegn og stiller derved krav til de tilladelser, der bliver givet.

## § 4 Bebyggelse

Det fremgår af fredningsforslagets § 4, pkt. 1:

”Der ikke må opføres eller etableres nye selvstændige boliger inden for det fredede område”

som udgør rammerne for miljøvurderingslovens bilag 2, nr. 12, litra c, der angår ”Feriebyer og hotelkomplekser uden for byområder og hermed forbundet anlægsarbejde”.

Det fremgår endvidere af fredningsforslagets § 4, pkt. 3:

”Bygninger, som er nødvendige for landbrugsdriften og dambrugsdriften, kan opføres i tilknytning til eksisterende bebyggelse.”

samt pkt. 4:

”Ny selvstændig bebyggelse, herunder ridehaller, pelsdyrbure, drivhuse/gartnerier, skure, boder, jagthygger, transformerstationer og lignende, må ikke opføres inden for fredningen.”

som danner rammerne for miljøvurderingslovens bilag 1, nr. 17, der vedrører større ”Anlæg til intensiv fjerkræavl og svineavl” samt miljøvurderingslovens bilag 2, nr. 1, litra e om ”Anlæg til intensiv husdyravl”.

Eksempelvis vil anlæg til minkavl ikke kunne opføres, hvis der er tale om ny selvstændig bebyggelse. Ligeledes må det antages at gælde, at en ridehal til hesteopdræt ikke må opføres, hvis der er tale om ny selvstændig bebyggelse.

Det gøres gældende, at kriterierne sætter grænserne for hvilken type aktivitet eller virksomhed, der kan tillades i fredningsområdet.

## § 5 Faste konstruktioner og anlæg

Det fremgår af fredningsforslagets § 5, pkt. 1:

”Faste anlæg og konstruktioner, som f.eks. tårne, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master, må ikke etableres inden for fredningsområdet [...]”

hvilket klart sætter rammen for miljøvurderingslovens bilag 2, nr. 3, litra j, som angår ”Anlæg til udnyttelse af vindkraft til energiproduktion (vind-

møller), bortset fra enkeltstående vindmøller i landzone med en totalhøjde på op til 25 m (husstandsmøller)".

Det fremgår endvidere af samme bestemmelse i fredningsforslaget:

"[...] der må ikke føres luftledninger over arealerne."

hvilket udgør rammerne for miljøvurderingslovens bilag 2, nr. 3, litra c, angående "Transport af elektricitet gennem luftledninger, jordkabler dimensioneret til spændinger over 100 kV".

Det fremgår af fredningsforslagets § 5, pkt. 2:

"Campingvogne og lignende samt teltslagning må ikke anbringes eller finde sted uden for have- og gårdspladsarealer."

som udgør rammerne for miljøvurderingslovens bilag 2, nr. 12, litra d, der vedrører "Permanente campingpladser".

Det fremgår endvidere af fredningsforslagets § 5, pkt. 6:

"Der må ikke anlægges nye veje i fredningsområdet."

hvilket danner rammerne for miljøvurderingslovens bilag 2, nr. 10, litra e, om "Bygning af veje [...]".

Det fremgår i øvrigt af fredningsforslagets § 5, pkt. 9:

"Der må som udgangspunkt ikke etableres nye grøfter eller dræn [...]"

som sætter rammerne for miljøvurderingslovens bilag 2, nr. 1, litra c, som omhandler "Vandforvaltningsprojekter inden for landbruget, herunder vandings- og dræningsprojekter".

Det fremgår endeligt af fredningsforslagets § 5, pkt. 12:

"På de fredede arealer må der ikke deponeres affald, indrettes lossepladser eller henstilles udrangerede køretøjer eller dele deraf."

hvilket sætter rammerne for miljøvurderingslovens bilag 1, nr. 3, litra v, om "Anlæg der er bestemt udelukkende til deponering (planlagt til at vare i mere end 10 år) af bestrålet nukleart brændsel eller radioaktivt affald på et andet sted med produktionsstedet" samt miljøvurderingslovens bilag 2, nr. 11, litra b, om "Anlæg til bortskaffelse af affald" .

Det gøres gældende, at kriterierne sætter grænserne for hvilken type aktivitet eller virksomhed, der kan tillades i det fredede område.

## **§ 6 Terrænændringer**

Det fremgår af fredningsforslagets § 6, pkt. 1:

”Terrænændringer, herunder råstofindvinding, er ikke tilladt. Dog kan der ske terrænændringer som led i en naturgenopretning (jf. § 2), eller mindre terrænændringer i forbindelse med byggeri og anlæg efter fredningsnævnets godkendelse.”

som sætter rammerne for miljøvurderingslovens bilag 1, nr. 19, 20, samt 26 og desuden for miljøvurderingslovens bilag 2, nr. 2, litra a.

Det gøres gældende, at kriterierne sætter grænser for hvilken type aktivitet eller virksomhed, der kan tillades i fredningsområdet.

--o0o--

Det fremgår således udtrykkeligt af fredningsforslaget, at der fremadrettet sættes forbud og begrænsninger for projekterne.

Disse forbud og begrænsninger udgør rammerne for fremtidige anlægstiladelser til projekter, der er anført i bilag 1 og 2.

Såvel Miljø- og Fødevareklagenævnet som fredningsnævnets afgørelser er således truffet på et mangelfuldt og fejlagtigt grundlag og derfor behæftet med mangler, som medfører, at afgørelserne er ugyldige.

...”

**Miljø- og Fødevareklagenævnet** har i sit påstandsdokument anført:

”...

## **5. ANBRINGENDER**

### **5.1 Afgørelsen er lovlig og gyldig**

Til støtte for påstanden om frifindelse gøres det gældende, at Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 30. september 2020 (bilag 1) er lovlig og gyldig.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har med rette fundet, at fredningsforslaget skal screenes, jf. miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, og at fredningsforslaget – bl.a. på baggrund af, at området må forventes at videreføre sine nuværende karakteristika – ikke vil få væsentlig indvirkning på miljøet i miljøvurderingslovens forstand, jf. § 8, stk. 1, nr. 3.

Afgørelsen er ikke truffet på et mangelfuldt eller fejlagtigt grundlag, og den er ikke behæftet med mangler, som medfører, at afgørelsen er ugyldig. Miljø- og Fødevareklagenævnet har således med rette fundet, at der ikke kan gives medhold i klagen over Fredningsnævnets screeningsafgørelse af 25. april 2019.

Der er ikke under retssagen fremkommet væsentlige nye oplysninger af betydning for sagen, og der er således intet grundlag for en tilsidesættelse af nævnets afgørelse. Til støtte for påstanden om frifindelse henvises derfor i det hele til nævnets begrundelse.

## **5.2 Der er ikke krav om obligatorisk miljøvurdering**

Sagsøgerne har under retssagen – som et nyt, tertiært anbringende – gjort gældende, at ”fredningsforslaget er omfattet af kravet om obligatorisk miljøvurdering i henhold til miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 1, idet forslaget fastsætter rammerne for VVM-projekter” (replikken, side 5). Sagsøgerne har til støtte herfor henvist til en række konkrete bilagspunkter, herunder f.eks. vedrørende anlæg til intensiv fjerkræ- og svineavl, udvindingsindustrien, energiindustrien, infrastrukturprojekter, turisme og fritid mv.

Miljø- og Fødevareklagenævnet gør gældende, at fredningsforslaget ikke fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til de projekter, der er omfattet af bilag 1 og 2.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at sagsøgerne da også alene har henvist til en række generelle forbud i fredningsforslaget, f.eks. imod tilplantning, bebyggelse, tekniske anlæg, campingvogne, etablering af veje, deponering af affald mv. Fredningsforslaget er ikke omfattet af miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 1, idet forslagens bestemmelser ikke er udtryk for, at der planlægges for de projekter, der er oplistet i miljøvurderingslovens bilag 1 og bilag 2.

For så vidt angår den af sagsøgerne fremhævede ”uenighed mellem Miljø- og Fødevareklagenævnet og fredningsnævnet om, hvorvidt fredningsforslaget er omfattet af bilag 1 og 2 i miljøvurderingsloven”, jf. replikken, side 4, bemærkes, at klagenævnet – som rekursinstans – i sagens natur ikke er bundet af Fredningsnævnets afgørelse, herunder hjemmelshenvisning, og

at nærværende sag alene angår en prøvelse af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse.

Det kan desuden konstateres, at der ikke er nogen uenighed mellem hhv. Fredningsnævnet og klagenævnets vurdering af, at fredningsforslaget ikke kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

### 5.3 Screeningsafgørelsens indhold

Det fremgår af fredningsforslaget, at fredningen har til formål at sikre og udvikle sammenhængende natur i ådalen samt sikre og øge områdets biologiske mangfoldighed. Herudover skal blandt andet kulturspor, de geologiske terrænformer og de rekreative kvaliteter i området sikres, og forslaget skal blandt andet også sikre mulighed for naturpleje og medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus på Natura 2000-område 238.

Af screeningsskemaet fremgår, at der ikke vil være påvirkning på de miljøparametre, der er vurderet på, og Miljø- og Fødevareklagenævnet har med rette fundet, at forslaget efter sit indhold ikke har nogen effekt, der vil påvirke området miljømæssigt.

Det må tværtimod lægges til grund, at fredningen vil være til gavn for områdets sjældne arter og naturtyper, og at forslaget vil være neutralt i forhold til Natura 2000-område nr. 238.

Det er derfor med rette, at Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke har fundet, at der med klagen, i fredningsforslaget eller i øvrigt er holdepunkter for at antage, at de oplysninger, der indgår i screeningen, skulle være mangelfulde eller forkerte. Miljø- og Fødevareklagenævnet har med rette fundet, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte Fredningsnævnets vurderinger – og der er ikke under retssagen fremkommet oplysninger eller andet, som godtgør, at nævnets vurdering (bevisskøn) ikke er korrekt.

Det bemærkes, at det af sagen fremgår, at Fredningsnævnet – forud for afgørelsen – anmodede Miljøministeriet (Miljøstyrelsen), der i øvrigt er Fredningsnævnets tekniske bistandsyder, og Vejle Kommune om bemærkninger til screeningen.

Begge disse myndigheder har medarbejdere med faglige kompetencer inden for de fagområder, som screeningen og miljøvurderingen relaterer sig til, og begge myndigheder meddelte, at der ikke var bemærkninger til udkastet til screeningen, jf. Fredningsnævnets bemærkninger til Miljø- og Fødevareklagenævnet (bilag D).

## 5.4 Screeningsafgørelsen er truffet af den kompetente myndighed

Det fremgår af sagen, at screeningsafgørelsen er truffet af Fredningsnævnet, der, jf. naturbeskyttelseslovens § 33, har kompetence til at gennemføre fredning af landarealer til varetagelse af formålene i naturbeskyttelseslovens § 1.

Det gøres gældende, at Miljø- og Fødevareklagenævnet med rette har lagt til grund, at Fredningsnævnet som myndighed efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, selvstændigt har vurderet de oplysninger, som Danmarks Naturfredningsforening har tilvejebragt.

Miljøvurderingslovens kompetencefordeling, jf. bl.a. miljøvurderingslovens § 40, er ikke til hinder for den praktiske ordning for sagsoplysningen, som Miljøstyrelsen beskriver i brev af 22. maj 2018 (bilag 4), hvorefter sagsrejsere opfordres til at tilvejebringe grundlaget for en miljøvurdering. Det er således Fredningsnævnet – som myndighed – der i forbindelse med den trufne screeningsafgørelse indestår for oplysningernes rigtighed.

Det gøres gældende, at sagsøgernes kritik af sagsrejsers deltagelse i den gennemførte miljøscreening er ubegrundet, og at kritikken under alle omstændigheder ikke kan føre til, at Miljø- og Fødevareklagenævnet burde have truffet en anden afgørelse på baggrund af de fremførte klagepunkter.

Det bemærkes supplerende hertil, at officialprincippets generelle regler for sagens oplysning også gælder i relation til miljøvurderingslovens regler, og det er helt sædvanligt, at den borger/virksomhed/forening, der er nærmest til at oplyse sagen, bidrager hertil.

### 5.4.1 EU-Domstolens dom i sag C-461/17 kan ikke føre til et andet resultat

Sagsøgerne har i stævningen, side 5 og 7, henvist til EU-Domstolens dom i sag C-461/17 til støtte for deres anbringende om, at "fredningsnævnet er enekompetente til at foretage screeningsafgørelsen, herunder identificere, beskrive og vurdere fredningsforslagets indvirkninger på miljøet".

Den nævnte dom vedrører imidlertid fortolkningen af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, og dommens præmisser kan således ikke uden videre påberåbes til støtte for sagsøgernes anbringende i nærværende sag, der handler om en miljøscreening efter miljøvurderingsloven.

Desuden bemærkes, at spørgsmålet i den nævnte dom var, om "habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, skal fortolkes således, at den giver den kompetente myndighed mulighed for at tillade en plan eller et projekt, som overlader

det til en efterfølgende afgørelse at fastlægge visse parametre vedrørende anlægsfasen, såsom byggepladsens placering og transportveje, og i bekræftende fald om disse parametre efterfølgende kan fast lægges egenhændigt af bygherren for dernæst blot at blive meddelt den kompetente myndighed”, jf. dommens præmis 41 (understreget her).

Til dette spørgsmål anførte EU-Domstolen bl.a., at habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, ”pålægger den kompetente myndighed at identificere og vurdere alle aspekter af en plan eller et projekt, som kan påvirke bevaringsmålsætningerne for en beskyttet lokalitet, inden den pågældende tilladelse gives”, jf. dommens præmis 45.

Sagsøgerne henviser i replikken, side 5, til SMV-direktivets artikel 3, stk. 2, litra b, til støtte for, at dommen i sag C-461/17 kan påberåbes i relation til fortolkning af SMV-direktivet. Hertil bemærkes, at miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 2, implementerer SMV-direktivets artikel 3, stk. 2, litra b, og at nærværende sag ikke angår et tilfælde, hvor der er krav om en vurdering af virkningen på et internationalt naturbeskyttelsesområde under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger.

Det gøres således gældende, at det heller ikke er uforeneligt med dommen i sag C-461/17, at sagsrejsere (her Danmarks Naturfredningsforening) opfordres til at tilvejebringe grundlaget for en miljøvurdering.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har således med rette fundet, at Danmarks Naturfredningsforenings deltagelse i sagsoplysningen, herunder foreningens bistand med identifikation og vurdering af mulige miljøpåvirkninger, ikke er i strid med miljøvurderingsloven (eller SMV-direktivet). Det er fortsat Fredningsnævnet – som myndighed – der i forbindelse med den trufne fredningsafgørelse indestår for oplysningernes rigtighed.

...”

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

## **Rettens begrundelse og resultat**

### Obligatorisk miljøvurdering

Af miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 1 fremgår, at der skal gennemføres en egentlig miljøvurdering af planer og programmer, når disse fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til de projekter, der er omfattet af lovens bilag 1 og 2.

Efter lovens § 5, nr. 6 er projekter defineret som a) gennemførelse af anlægsarbejder eller andre installationer eller arbejder herunder nedrivning, og b) andre indgreb i det naturlige miljø eller landskaber, herunder dem, der tager sigte på udnyttelse af ressourcer i undergrunden.

Fredningsforslaget indeholder en række generelle forbud og begrænsninger mod tilplantning, udvidelse af havearealer, bebyggelse, etablering af tekniske anlæg, campingvogne, anlæg af veje og affaldsdeponi.

Retten finder imidlertid ikke, at disse bestemmelser fastlægger rammerne for gennemførelse af projekter eller andre indgreb oplistet i lovens bilag 1 og 2, således som projekter er defineret i miljøvurderingslovens § 5, nr. 6. Fredningsforslaget er som følge heraf ikke omfattet af kravet om obligatorisk miljøvurdering i miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 1.

### Enekompetence

Screeningsafgørelsen er truffet af fredningsnævnet, der efter naturbeskyttelseslovens § 33 har kompetence til at gennemføre fredning af landarealer til varetagelse af formålene i naturbeskyttelsesloven.

Det fremgår af fredningsnævnets bemærkninger til Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet på baggrund af screeningen af fredningsområdet samt bemærkningerne fra Miljøstyrelsen og Vejle Kommune som resortmyndigheder ikke har fundet anledning til at iværksætte yderligere undersøgelser. Det fremgår videre, at fredningsnævnet nøje har gennemgået og vurderet screeningen og sammenholdt de enkelte vurderinger, som Danmarks Naturfredningsforening har foretaget, med fredningsforslaget og udkastet til fredningsbestemmelser, inden nævnet har truffet sin afgørelse.

På den baggrund lægger retten til grund, at Miljø og Fødevareklagenævnet berettiget har lagt til grund, at fredningsnævnet som myndighed efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 2 selvstændigt har vurderet de oplysninger, der er tilvejebragt af Danmarks Naturfredningsforening, samt om oplysningsgrundlaget var tilstrækkeligt, og på den baggrund har truffet sin screeningsafgørelse. Det kan ikke føre til en anden vurdering, at Danmark Naturfredningsforening som sagsrejer har tilvejebragt en del af grundlaget for fredningsnævnets vurdering og afgørelse, idet bemærkes, at fredningsnævnet ikke herved har uddelegeret sin afgørelseskompetence.

### Screeningsafgørelsens indhold

Det fremgår af afgørelsen, at der er vurderet på en lang række parametre, der eventuelt kunne få indvirkning på miljøet, og det er på den baggrund konkluderet, at fredningsforlaget alene vil få uvæsentlige miljømæssige konsekvenser.

<sup>F</sup> har forklaret, at bl.a. forslagens forbud mod etablering af nye læhegn og etableringen af flere stier i området vil være til skade for naturen og dyrelivet, ligesom etablering af shelterpladser og deraf følgende afbrænding af bål vil øge risikoen for naturbrande.

Retten finder det imidlertid ikke ved hendes forklaring eller i øvrigt godtgjort, at forslaget kan få væsentlig indvirkning på miljøet. Sagsøgerne har heller ikke peget på andre relevante miljømæssige parametre end dem, der er indgået i vurderingen.

Retten finder herefter ikke, at der påvist grundlag for at antage, at de oplysninger, der er indgået i screeningen, er mangelfulde eller fejlagtige. Der er derfor ikke grundlag for at tilsidesætte afgørelsen som ugyldig.

Herefter og da det, sagsøgerne i øvrigt har anført, ikke kan føre til en anden vurdering, tages sagsøgtens frifindelsespåstand til følge.

Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat til dækning af advokatudgift med 75.000 kr. inkl. moms. Retten har herved taget udgangspunkt i en sagsgenstand på i alt 757.495 kr., svarende til det foreløbigt fastsatte samlede erstatningsbeløb til lodsejerne, og at hovedforhandlingen var af én dags varighed.

Miljø- og Fødevareklagenævnet er ikke momsregistreret.

### THI KENDES FOR RET:

Miljø- og Fødevareklagenævnet frifindes.

A , B , C , D  
E , F , G , H  
, I , J , og skal  
in solidum til Miljø- og Fødevareklagenævnet betale sagsomkostninger med 75.000 kr.

Beløbet skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne bliver forrentet efter rentelovens § 8 a.



# VESTRE LANDSRET

## DOM

afsagt den 10. marts 2025

Sag BS-28702/2022-VLR  
(4. afdeling)

A ,  
B ,  
C ,  
D ,  
E ,  
F ,  
G ,  
H ,  
I  
og  
J

(advokat Jacob Pedersen for alle)

mod

Miljø- og Fødevareklagenævnet  
(advokat Louise Solvang Rasmussen)

Retten i Kolding har den 8. juli 2022 afsagt dom i 1. instans (sag BS-12763/2021-KOL).

Landsdommerne Annette Dellgren, Flemming Krog Bjerre og Lisbeth Kjær-  
gaard har deltaget i ankesagens afgørelse.

### Påstande

Appellanterne, A , B , C  
, D , E , F

F , G , H , I og J , har gentaget deres påstand for byretten om, at indstævnte, Miljø- og Fødevareklagenævnet, tilpligtes at anerkende, at nævnets afgørelse af 30. september 2020 med sagsnr. 20/07653 er ulovlig og ugyldig.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har påstået dommen stadfæstet.

### **Supplerende sagsfremstilling**

Der er for landsretten fremlagt oversigtskort med udklip af fredningskortet og udklip fra MiljøGIS, der viser afgrænsning af Natura 2000-område nr. 238 og registrering af odder to steder inden for området.

### **Anbringender**

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten.

**Appellanterne** har yderligere anført bl.a., at fredningsforslaget er omfattet af kravet om obligatorisk miljøvurdering efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 2, idet det ikke kan udelukkes, at fredningsforslaget vil påvirke habitatområde nr. 238, der er beliggende i fredningsområdet.

Forbedring af offentlighedens adgang og åbning for færdslen vil uden tvivl påvirke dyrearterne, herunder odderen, negativt.

Efter EU-Domstolens praksis er det myndighedernes bevisbyrde, at det på baggrund af objektive omstændigheder kan udelukkes, at åbning for færdsel påvirker området negativt, og Miljø- og Fødevareklagenævnet er ikke fremkommet med synspunkter, der giver grundlag for at antage, at det kan udelukkes, at fredningsforslagets forbedring af adgang til området vil forringe levemulighederne for f.eks. den beskyttede dyreart odderen.

**Miljø- og Fødevareklagenævnet** har heroverfor anført, at den overlappende del mellem fredningsområdet og Natura 2000-område nr. 238 kun udgør 43 ha ud af det fredede område på 847 ha.

Både fredningsnævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet har endvidere vurderet, at fredningen vil være neutral i forhold til Natura 2000-område nr. 238.

Appellanternes fortolkning af habitatdirektivets krav om konsekvensvurdering bestrides, og appellanternes synspunkter fremstår helt udokumenterede. Det kan således ikke lægges til grund, at yderligere (gående) færdsel uden tvivl vil påvirke dyrearterne negativt.

Natura 2000-område nr. 238 udgør i øvrigt 1.043 ha, og den fredede del er som anført alene 43 ha.

### **Landsrettens begrundelse og resultat**

Sagen angår prøvelse af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 30. september 2020, hvor nævnet ikke gav medhold i klagen over fredningsnævnets afgørelse om, at fredningsforslaget ikke er omfattet af krav om miljøvurdering.

Ifølge forslaget er fredningens formål bl.a. at sikre og udvikle en stor og sammenhængende natur i et dynamisk ådals-landskab, og at sikre og øge den biologiske mangfoldighed i området og forbedre levevilkårene for et rigt dyre- og planteliv.

Baggrunden for fredningsforslaget er, at området er under pres fra byudvikling, tekniske anlæg, landbruget og de mange dambrug i området samt diskussionerne om en kommende hærvejsmotorvej.

#### Miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 1.

Efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 1, skal der gennemføres en miljøvurdering af planer og programmer, hvor disse udarbejdes inden for landbrug, skovbrug, fiskeri, energi, industri, transport, affaldshåndtering, vandforvaltning, telekommunikation, turisme, fysisk planlægning og arealanvendelse og fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter omfattet af bilag 1 og 2.

Efter fredningens karakter og indholdet af udkastet til fredningsbestemmelserne sammenholdt med fredningens formål og baggrund finder landsretten, at forslaget ikke vedrører projekter inden for de sektorer, der er anført i bilag 1 og 2. Fredningsforslaget er derfor ikke omfattet af kravet om obligatorisk miljøvurdering i miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 1.

#### Miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 2.

Efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 2, skal der gennemføres en miljøvurdering af planer og programmer, hvor disse medfører krav om vurdering af virkningen på et internationalt naturbeskyttelsesområde under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger.

Af Europa-Parlamentet og Rådets direktiv af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet (2001/42) (SMV-direktivets) art. 3, stk. 1, fremgår, at de i bestemmelsens stk. 2-4 omhandlede planer og programmer, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet, skal miljøvurderes. I bestemmelsens stk. 2, litra b, er det bestemt, at planer og programmer for hvilke det på baggrund af den sandsynlige indvirkning på lokaliteter er besluttet, at der kræves en vurdering i medfør af art. 6 eller 7 i Rådets

direktiv af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (92/43) (habitatdirektivet), skal miljøvurderes.

Efter habitatdirektivets art. 6, stk. 3, skal der foretages en konsekvensvurdering af alle planer eller projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning, men som i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke en sådan lokalitet væsentligt.

Miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 2, som implementerer SMV-direktivets art. 3, stk. 2, litra b, må herefter forstås således, at en obligatorisk miljøvurdering efter bestemmelsen fordrer, at planen eller programmet vil have en væsentlig indvirkning på f.eks. et Natura 2000-område.

Fredningsforslaget medfører efter sin karakter og sit konkrete indhold ikke ændringer i den del af fredningsområdet, som er sammenfaldende med Natura 2000-område nr. 238, og efter det oplyste om, hvor odderen er observeret, er der ikke tilvejebragt grundlag for at tilsidesætte Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering af, at fredningen vil være neutral i forhold til det overlappende område mellem fredningen og Natura 2000-område nr. 238 og i forhold til den tilgrænsende hoveddel af området.

Fredningsforslaget er derfor heller ikke omfattet af kravet om obligatorisk miljøvurdering efter miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 2.

#### Screeningsafgørelsen.

Danmark Naturfredningsforening har gennem en årrække været den eneste private organisation, som efter naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 3, kan rejse en fredningssag.

Fredningsnævnets afgørelse er truffet af det samlede nævn. Inden nævnet traf afgørelsen, havde nævnet foretaget høring af Miljøstyrelsen og Vejle Kommune i medfør af miljøvurderingslovens § 32, stk. 1, nr. 1. Ingen af disse havde bemærkninger til fredningsforslaget. Det fremgår videre af afgørelsen, at nævnet på baggrund af en screening udarbejdet af Danmarks Naturfredningsforening har vurderet, at fredningsforslaget ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt, og at der derfor ikke er pligt til at udarbejde en miljøvurdering.

På denne baggrund, og da hverken miljøvurderingslovens § 8 eller SMV-direktivets art. 3 efter deres ordlyd er til hinder for, at myndigheden træffer screeningsafgørelsen på grundlag af oplysninger, der er tilvejebragt af private, herunder Danmarks Naturfredningsforening, lægger landsretten til grund, at afgørelsen er truffet af fredningsnævnet. Der er således ikke grundlag for at

tilsidesætte Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse som følge af inddragelsen af oplysninger fra Danmarks Naturfredningsforening.

Herefter, og da Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse efter bevisførelsen ikke i øvrigt kan anses for at være truffet på et mangelfuldt eller fejlagtigt grundlag eller er behæftet med mangler, som kan medføre afgørelsens ugyldighed, stadfæster landsretten byrettens dom.

Efter sagens udfald skal A , B  
 , C , D , E  
 , F , G , H ,  
 I og J i sagsomkostninger for landsretten in solidum betale 75.000 kr. til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. herved miljøvurderingslovens § 54, stk. 2, jf. retsplejelovens § 312, stk 1. Beløbet er til udgifter til advokatbistand inkl. moms. Ud over sagens værdi er der ved fastsættelsen af beløbet taget hensyn til sagens omfang og forløb, hovedforhandlingens varighed og sagens betydning.

#### THI KENDES FOR RET:

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsretten skal A , B  
 , C , D , E  
 , F , G , H ,  
 I og J inden 14 dage in solidum betale 75.000 kr. til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Beløbet forrentes efter rentelovens § 8 a.